

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อแรกเกิดจนตาย ผิวหนังของมนุษย์เป็นส่วนรับความรู้สึกสัมผัสมากกว่าประสาทสัมผัสอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นจมูก ลิ้น ตา หู ผิวหนังจึงมีความต้องการเครื่องป้องกันความหนาวเย็นและรักษาอุณหภูมิของร่างกายให้อบอุ่นตามธรรมชาติเป็นอันดับแรก เครื่องนุ่งห่มจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตของมนุษย์

แต่การแต่งกาย (clothings) เป็นวัฒนธรรมที่มนุษย์สรรสร้างขึ้นมามากกว่าที่จะแต่งเพื่อความมีชีวิตอยู่รอดเท่านั้น เนื่องจากมีการนำความหมายต่างๆ ที่เข้าใจได้ภายในหมู่สมาชิกของสังคมเข้ามาร่วม การแต่งกายจึงเป็นส่วนหนึ่งของระบบสัญลักษณ์ (symbolic system) ในสังคมที่อาจเป็นได้ทั้งเครื่องหมายและสามารถสื่อความหมายต่างๆ และเมื่อสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นความหมายของเครื่องแต่งกาย ตลอดจนจำนวนของเครื่องประดับก็ดูจะเป็นสิ่งที่จำเป็นในการแสดงฐานะทางสังคมของผู้สวมใส่และโอกาสของการแต่งมากขึ้น

ในบรรดาเครื่องแต่งกายที่แสดงสัญลักษณ์ และมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของมนุษย์มากที่สุด ก็น่าจะเป็นเครื่องแต่งกายที่มีรากฐานมาจากเครื่องนุ่งห่ม สิ่งนั้นคือ "แพพรธม" (fabrics) ที่มนุษย์สามารถผลิตได้ง่าย ดัดแปลงได้สะดวก และมีขนาดที่สามารถแสดงถึงสัดส่วนรูปแบบ สี ลวดลาย และตำแหน่งในการสวมใส่เพื่อบอกถึงบริบททางวัฒนธรรม (cultural context) เช่น บทบาท สถานภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ กิริยามารยาท เพศ วัย เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ กิจกรรม ฯลฯ ของผู้สวมใส่ (Sahlins, 1976 : 182)

Turner (อ้างใน JJ., 1990 : 19-20) ได้เสนอว่า "เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย" เป็น "ผิวหนังทางสังคม" ซึ่งได้แยกวัฒนธรรมออกจากธรรมชาติ และเป็นการสร้างสรรค์ชีวิต

ความเป็นอยู่ทางสังคมอย่างแท้จริง

Crawley (1931 : 172) ได้กล่าวถึงการแต่งกายว่า เป็นส่วนสำคัญในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (principle of adaptation to state) ของมนุษย์เพราะการแต่งกายจะเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถชี้ให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวทางสังคม (social movement) และระดับชั้นทางสังคม (social grade) ของแต่ละบุคคลได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้เครื่องแต่งกายยังสามารถแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของ ลักษณะครอบครัว นคร จังหวัด ท้องถิ่น เผ่าพันธุ์ และเชื้อชาติเดียวกันของสมาชิกในแต่ละสังคมได้อีกด้วย และหากจะมองในแง่ของจิตวิทยาแล้วการแต่งกายยังสามารถช่วยจำแนกเหตุการณ์และกิจกรรมต่างๆ ที่กำลังเกิดโดยอ้างถึงหลักการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้

Sutton (1979 : vii) กล่าวว่า การแต่งกายเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงประเพณีและค่านิยมต่างๆ ของมนุษย์ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องวัดความสามารถในการออกแบบและประดิษฐ์ของมนุษย์อีกด้วย และยังแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและการตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ของสังคมที่เขาเข้าร่วมเป็นสมาชิกอยู่ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเครื่องแต่งกายนั้นเราไม่สามารถที่จะศึกษาหาความหมายในตัวของมันเองโดยแยกออกจากส่วนอื่นๆ ของสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวมันได้ ผู้ที่ต้องการจะศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ปรากฏแก่สายตา ไม่ว่าจะ เป็นรูปแบบ สี สัน ลวดลาย ลวดลาย หรือตำแหน่งในการสวมใส่ของเครื่องแต่งกายในสังคมใดสังคมหนึ่งนั้น เขาจำเป็นต้องศึกษาหาสิ่งที่อยู่รอบๆ เครื่องแต่งกายของผู้สวมใส่นั้นๆ ด้วย ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ ประวัติศาสตร์ความเป็นมา เศรษฐกิจ การเมือง ศิลปะ ฯลฯ

Schnider (1987 : 409, 412) กล่าวว่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมีความสัมพันธ์กับสังคม วัฒนธรรม และค่านิยมของผู้สวมใส่

สมศรี สุกุมลันนท์ (2534 : 71-73) ให้ความเห็นว่า เสื้อผ้าที่อยู่บนตัวคนเรานี้มีความหมาย และเป็นสื่อไม่แพ้กิริยามารยาทซึ่งผู้สวมใส่เสื้อผ้ากำลังแสดงออกและหวังผลกลับมาที่ตัวเอง ในอดีตที่คนไทยยังนั่งพื้นห่มพื้นไม่มีแบบเสื้อก็ดูผ้าที่มีความใหม่ คุณภาพของผ้า เครื่องประดับอัญมณี เพื่อแสดงฐานะทางเศรษฐกิจ แต่ลักษณะการสวมใส่ก็สามารถแสดงชั้นทางสังคมได้

ตั้งภาชิตโบราณที่มีว่า "อย่าเดินกรายย้ายออกยกผ้าห่ม" ฉะนั้นแม้ผ้าห่มจะเหมือนกันแต่ก็ริยาเจ้าของผ้าห่มอาจแตกต่างกันออกไป ดังนั้นผ้าห่มจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงถึงสถานภาพและกิริยามารยาทได้ นอกจากนั้น "ผ้าขาวม้า" ของไทยก็เป็นตัวอย่างที่ดีเยี่ยมในการใช้ผ้าเป็นสื่อแสดงออกในทางสังคมต่างๆ ผู้ชายอยู่บ้านนุ่งผ้าขาวม้าผืนเดียวลอยชาย ถ้าต้องทำกิจกรรมที่ต้องการความทะมัดทะแมงก็ม้วนชายลอดหว่างขามาเหน็บไว้ที่เอวด้านหลัง เวลาจะออกจากบ้านนุ่งโสร่งหรือใส่กางเกงก็ใช้ผ้าขาวม้าคาดพุง เมื่อจะเข้าวัดหรือพบผู้ที่เคารพนับถือก็จะนำมาเฉลียงบ่า จะเห็นได้ว่าผ้าผืนเดียวกันสามารถรับใช้วัตถุประสงค์ต่างๆ กันแล้วแต่สถานการณ์

เมื่อคนไทยรับการแต่งกายแบบฝรั่งมาใช้ก็รับรู้ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของฝรั่งเข้ามาด้วย ฝรั่งมีเสื้อหลากหลายตามสภาพแวดล้อมของดินฟ้า อากาศ และกิจกรรม ซึ่งมาจากความจำเป็นทางกายภาพ คอที่ต้องการความอบอุ่นจึงออกแบบเสื้อให้มีคอปกเพื่อป้องกันความหนาวเมื่ออยู่นอกบ้าน แต่เมื่ออยู่ในบ้านมีเครื่องทำความร้อนก็จะออกแบบเสื้อให้มีลักษณะที่ใส่สบายไม่เทอะทะ เช่น ชุดนอน เมื่อจะไปเล่นกีฬาขี่ม้าต้องนุ่งกางเกงแบบพิเศษให้ขาด้านในแนบตัวเพื่อความคล่องแคล่ว จะเห็นได้ว่า การออกแบบเครื่องแต่งกายนั้นจะคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นอันดับแรก ส่วนจะคิดตกแต่งแยกให้สวยงามนั้นมาทีหลังเพราะเป็นธรรมชาติของคนเราที่จะเพิ่มความสวยงามให้กับประโยชน์ใช้สอย ถ้าเป็นเสื้อผาก็ไม่ได้หยุดแค่สวมบนตัวได้เพื่อปกปิดร่างกายเท่านั้น แต่เพราะเราต้องแต่งเพื่อคนอื่นมากกว่าเพื่อตัวเอง การแต่งกายในแต่ละครั้งจึงต้องคำนึงถึงกาลเทศะ สถานที่ และบุคคลที่จะพบปะ การแต่งกายจึงมีความหมายอันเกิดจากการกำหนดร่วมกันของสังคม

วิทย์ พิณคันเงิน (2520 : 24-25) ได้กล่าวถึงการแต่งกายของกุลสตรีไทยในสมัยโบราณว่า มักนิยมนุ่งโจงกระเบนห่มสไบ นอกจากนั้นยังจะต้องใช้สีของแพรพรรณที่ราชสำนักกำหนดขึ้นว่าดีและงาม ซึ่งหากใครที่แต่งกายตามแบบฉบับดังกล่าวก็จะได้ชื่อว่า เป็นผู้มีรสนิยมที่ดีในการแต่งกาย

พระเทพเมธี (2528: 11-13) ให้ข้อคิดว่าการแต่งกายนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ เพราะจะทำให้ดูสวยงาม น่าดูน่าชม เป็นที่ชื่นตาชื่นใจของผู้ที่ได้พบ

เห็น ทำให้เกิดเมตตา และเป็นเส้นที่ ใครเห็นก็เอ็นดู และนี่กร็กรออยากทักทายปราศรัย เข้าหลักที่ว่า "ไถ่ถามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง" และนอกจากนั้นยังเป็นเกียรติแก่ผู้ที่แต่ง แก่ถิ่นที่ตนอยู่อาศัย และแก่ประเทศชาติในที่สุด เมื่อแรกพบนั้นคนเราโดยทั่วไปมักคิดตัดสินใจว่าเราเป็นคนมาจากชั้นใด เป็นชนชั้นกลาง ชั้นต่ำ ชั้นสูง ฐานะมั่งมี ยากจน เป็นคนไร้การศึกษาหรือได้รับการศึกษา เป็นคนชั้นเลวหรือชั้นดี คนชาวบ้านนอกหรือคนในเมือง เหล่านี้โดยธรรมชาติเขาจะมองดูจากการแต่งกายของเราก่อนเสมอเพื่อเป็นเครื่องวัดเครื่องพิสูจน์ เพราะฉะนั้นการแต่งกายจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิต แต่การแต่งกายเหล่านี้ก็ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในเรื่องของ เพศ วัย เวลา และสถานที่ในการสวมใส่ด้วย

และ วิชาศรี สมิตธิวงศ์ (2525 : 20-29) ได้มีความเห็นว่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย นับเป็นศิลปะที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์มากที่สุด ศิลปะการแต่งกายนี้ นอกจากจะชี้ให้เห็นถึงความสามารถของมนุษย์ในการสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ และออกแบบแล้ว เครื่องแต่งกายยังเป็นวัฒนธรรมที่จะช่วยกำหนดเรื่องราวต่างๆ ในการศึกษาประวัติศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ สภาพแวดล้อม และบรรยากาศของยุคสมัยได้อีกด้วย ซึ่งในยุคต้นๆ ของอารยธรรมมนุษย์นั้นเสื้อผ้าเป็นสิ่งที่ถูกผลิตขึ้นมาเพื่อประโยชน์ต่อชีวิตอย่างแท้จริง เพราะหน้าที่หลักของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายก็คือให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย แต่ต่อมาเมื่อมนุษย์มีความเจริญขึ้น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายก็มีบทบาทเพิ่มขึ้นคือ ช่วยเสริมความงาม เสริมบุคลิกภาพ เสริมสถานภาพ หรือเพื่อดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม ซึ่งในปัจจุบันบทบาทที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้ได้กลายมาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการแต่งกายของมนุษย์ จนเกิดเป็นความหลากหลายในการแต่งกายหรือสิ่งที่ชาวตะวันตกเรียกว่า "แฟชั่น" (fashion)

กล่าวโดยสรุป การแต่งกายของมนุษย์เรานั้น นอกจากป้องกันความหนาวเย็นและรักษาอุณหภูมิของร่างกายให้อบอุ่นแล้ว การแต่งกายยังมีหน้าที่ทางวัฒนธรรมอีก กล่าวคือ บ่งบอกถึงบริบททางวัฒนธรรม, เป็นส่วนสำคัญในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม, แสดงถึงความเป็นพวกเดียวกัน, แสดงถึงค่านิยมและประเพณี, แสดงถึงกิจกรรมารยาทของผู้สวมใส่เครื่องแต่งกายนั้นๆ และนอกจากนั้นการแต่งกายยังสามารถแสดงออกถึงความสามารถในการออกแบบและ

ประติษฐ์ของมนุษย์เราได้อีกแต่การที่เราจะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราวของการแต่งกายนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาสิ่งที่อยู่รอบๆ เครื่องแต่งกายเหล่านั้นด้วย เพราะจะทำให้เราทราบถึงความแตกต่างของแฟชั่นทางการแต่งกาย ที่หลากหลายในแต่ละโอกาสของการดำเนินชีวิตในสังคมต่างๆ ของผู้สวมใส่

การแต่งกายของมนุษย์ในแต่ละสังคม แต่ละวัฒนธรรมย่อมจะมีความแตกต่างกันออกไปตามบริบทของวัฒนธรรม โดยทั่วไปแล้วเราจะพบว่า แต่ละเชื้อชาติ แต่ละเผ่าพันธุ์จะมีเครื่องแต่งกายประจำกลุ่มของคนที่ไม่เหมือนกับเชื้อชาติ หรือเผ่าพันธุ์อื่นๆ ดังเช่น ชนเผ่ากะเหรี่ยง ม้ง อาข่า ลีซู ล่าหู่ และเย้า โดยทั้ง 6 เผ่านี้ เรารวมเรียกว่า "ชาวเขา" (พอลและอีแวน ลูวิส, 2528 : 9)

ชาวเขาทั้ง 6 เผ่าต่างก็มีประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ประเพณี ความเชื่อ การจัดระเบียบทางสังคม ฯลฯ หรือเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันไป (Naroll and Cohen, 1974 : 725) นอกจากนั้น "เครื่องแต่งกาย" (clothing) ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่แสดงถึงความแตกต่างทางเอกลักษณ์ระหว่างเผ่าอีกด้วยไม่ว่าจะเป็นกะเหรี่ยง ม้ง อาข่า ลีซู ล่าหู่ หรือเย้า ซึ่งแต่ละเผ่าก็ได้มีการสืบทอดเป็นมรดกด้านการแต่งกายมานานนับศตวรรษ

เครื่องแต่งกายของชาวเขานั้น อาจถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์แสดงถึงสถานภาพของผู้สวมใส่ได้อย่างเด่นชัด ตัวอย่างเช่น เราจะสามารถทราบได้ทันทีว่าหญิงกะเหรี่ยงคนใดเป็นโสดหรือแต่งงานแล้วได้จากเครื่องแต่งกายที่สวมใส่อยู่ (พอลและอีแวน ลูวิส, 2528 : 12) ยิ่งกว่านั้นความละเอียดอ่อนของลวดลายที่ปักอยู่บนอาภรณ์ของม้ง และเย้ายังอาจแสดงถึงบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประติษฐ์ขึ้นเองด้วย ชนเผ่าเย้าเชื่อกันว่า ผู้หญิงปักผ้าได้ทุกคน ชายชาวเย้าจะเลือกหญิงคนใดมาเป็นคู่ครองนั้น เขาก็จะดูว่าหญิงผู้นั้นมีความสามารถในการปักผ้าได้งาม และวิจิตรเพียงใด ซึ่งสามารถสังเกตได้จากเครื่องแต่งกายของหญิงสาวผู้นั้น หญิงสาวผู้มีความมานะพยายาม ขยันหมั่นเพียรจะเป็นที่ต้องการของชายชาวเย้าเป็นอย่างยิ่ง ค่าสินสอดของหญิงสาวผู้นั้นก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้นด้วย

จากความสำคัญของการแต่งกายดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว และยังมีการศึกษาถึงการ

แต่งกายอย่างลึกซึ้งไม่มากนัก โดยเฉพาะในเรื่องของปัจจัยที่ทำให้เลือกสวมใส่เครื่องแต่งกายที่แตกต่างกันในแต่ละโอกาสของการดำเนินชีวิตทางสังคม จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษา "การแต่งกายในชีวิตประจำวันของชนเผ่าเข้าในภาคเหนือของประเทศไทย" ครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเชื่อในการแต่งกายของชาวเข้า
2. เพื่อศึกษาความสำคัญของเครื่องแต่งกายชาวเข้า
3. เพื่อวิเคราะห์โอกาสในการแต่งกายของชาวเข้า

สมมติฐานของการศึกษา

1. ระบบความเชื่อของชนเผ่าเข้าที่ยังคงยึดถือปฏิบัติ โดยการแสดงออกในพิธีกรรมต่างๆ เป็นตัวกำหนดความคงอยู่ของเครื่องแต่งเข้า
2. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เปลี่ยนไป อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงถิ่นที่อยู่ของเข้ามีผลให้ความจำเป็นในการสวมใส่ชุดที่แสดงความเป็นเข้าน้อยลง
3. การเปิดตัวเองของชาวเข้าต่อความทันสมัย ทำให้ลดความนิยมในการแต่งกายด้วยชุดที่แสดงเอกลักษณ์ของเข้า
4. การท่องเที่ยวที่มีความต้องการสินค้าหัตถกรรมจากเข้า ทำให้การผลิตเครื่องแต่งกายที่ต้องการความประณีตเกิดขึ้นอย่างจำกัด
5. เครื่องแต่งกายในโอกาสที่มีพิธีกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง จะมีการแสดงชุดที่เป็นทางการมากกว่าในโอกาสอื่นๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา

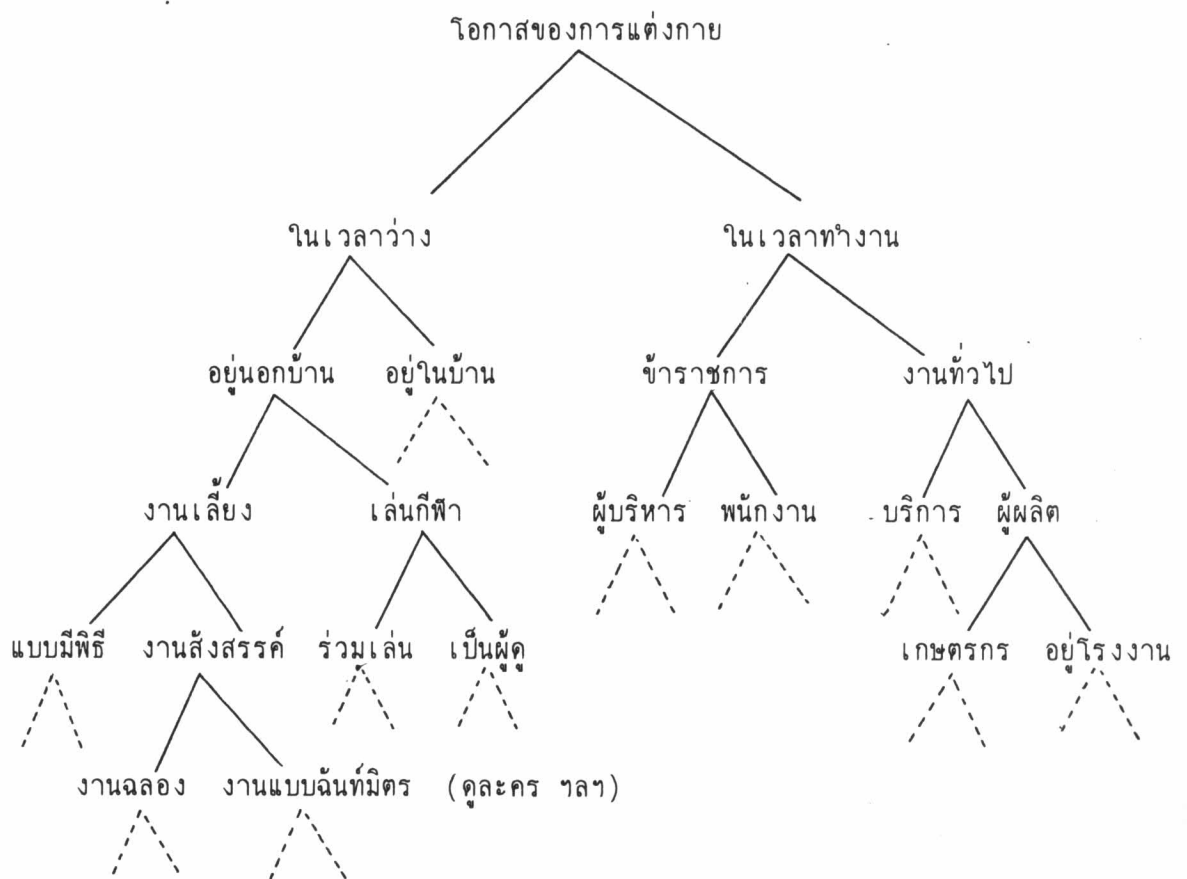
Sahlins (1976 : 181-188) กล่าวว่า ความแตกต่างทางการแต่งกายของมนุษย์เราในแต่ละโอกาสเกิดจากความแตกต่างของบริบททางวัฒนธรรม (cultural context) รอบๆ ตัวผู้สวมใส่ ดังนี้

- เพศ (sex) ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง
- วัย (age) ได้แก่ วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน วัยชรา
- เวลา (time) ได้แก่ เช้า สาย บ่าย เย็น
- สถานที่ (place) ได้แก่ ในบ้าน นอกบ้าน
- ขอบเขตของวัฒนธรรม (differentiation of the cultural space)
ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ
- กิจกรรม (activity) ได้แก่ ในเวลาว่าง เวลาทำงาน

ซึ่งบริบททางวัฒนธรรมทั้ง 6 ประการนี้เป็น "ความเข้าใจร่วมกัน" (notional coordinates) ของความแตกต่างในการแต่งกายของสมาชิกในสังคม โดยที่แต่ละบุคคลจะรับรู้ผ่านความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยม ที่ได้รับการเป็นสมาชิกของสังคมนั้นๆ ซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดลักษณะการแต่งกายในแต่ละโอกาสของมนุษย์ที่แตกต่างกัน

จากแนวคิดดังกล่าว Sahlins ได้เขียนแผนภาพเพื่อแสดงโอกาสในการแต่งกายดังนี้

แผนภาพที่ 1 : โอกาสการแต่งกายในชีวิตทางสังคม

จากแผนภาพข้างต้น Sahlins พยายามที่จะอธิบายให้เห็นว่า โอกาสในการแต่งกายในการดำเนินชีวิตทางสังคมนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 โอกาสใหญ่ๆ คือ ในเวลาว่าง และในเวลาทำงานเพราะการดำเนินชีวิตของคนเราจะเกี่ยวข้องกับการทำมาหากิน และการพักผ่อนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแต่ละโอกาสของการแต่งกายนั้นก็จะมี ความแตกต่างของลักษณะการแต่งกายคือ แบบเป็นทางการ (formal) และแบบไม่เป็นทางการ (informal) โดยมีบริบททางวัฒนธรรม 6 ประการข้างต้นเป็นตัวกำหนดลักษณะการแต่งกาย

(แนวความคิดส่วนใหญ่ในหน้า 7-8 ได้จาก Sahlins, 1976 : 181-188)

และจากแนวความคิดเกี่ยวกับโอกาสในการแต่งกายของ Sahlins นี้เองผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงความแตกต่างของการแต่งกายในชีวิตประจำวันของชาวเข่าในโอกาสต่างๆ ซึ่งจะ เสนอรายละเอียดในลำดับต่อไป

ขอบเขตในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จำกัดขอบเขตของการศึกษาเฉพาะเครื่องแต่งกายที่ผลิตขึ้นจากแพรรณโดยศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชน ความเชื่อในการแต่งกายของชาวเข่า ศึกษาลักษณะของเครื่องแต่งกายและวิเคราะห์ความสำคัญออกแบบ ตัดเย็บ หรือเลือกซื้อชุดที่แสดงความเป็นเข่าประจำเผ่าหรือชุดแบบคนพื้นราบมาสวมใส่ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยในการเลือกสวมใส่เครื่องแต่งกายในแต่ละลักษณะตามโอกาสต่างๆ ของการดำเนินชีวิตทางสังคม

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. ชาวเข่า

หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์เชื้อสายมองโกลอยด์ (Mongoloid) ตระกูลจีน-ธิเบต มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในประเทศจีน แต่ด้วยความไม่ยอมอ่อนน้อม และไม่ยินยอมอยู่ภายใต้การกดขี่ของรัฐผู้ปกครอง จึงได้อพยพเข้าไปในป่าลึกบนภูเขา และอพยพลงมาเข้าสู่ประเทศลาว เวียดนาม และไทยตามลำดับ ด้วยเหตุที่ชาวเข่ามีถิ่นพำนักอยู่บนภูเขา คนไทยจึงเรียกว่า "ชาวเขา"

ชาวเข่าที่เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้หมายถึง ชาวเข่าที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ หมู่ที่ 11 ต.แม่ยาว อ.เมือง จ.เชียงราย ซึ่งมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า "บ้านห้วยแม่ซ้าย"

2. การแต่งกายของชาวเข่า

หมายถึง การนำพรพรรณในลักษณะต่างๆ มาสวมใส่เพื่อแสดงความเป็นเข่า

3. ลักษณะของเครื่องแต่งกาย

หมายถึง รูปทรง สัดส่วน สี สัน ลวดลาย และตำแหน่งในการสวมใส่ ของพรพรรณที่ชาวเข่าใช้ในการแต่งกายด้วยชุดที่แสดงความเป็นเข่า

4. ความเชื่อ

หมายถึง ค่านิยม ทศนคติ ความคิด ความเห็น ความรู้สึก ที่ชาวเข่ามีต่อชีวิตและการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมในรูปของความสัมพันธ์กับธรรมชาติ วิถีชีวิต ศาสนา พิธีกรรม และประเพณี ซึ่งชาวเข่าเห็นว่าเป็นสิ่งที่น่าปรารถนาและมีอิทธิพลต่อกฎปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ความเชื่อนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา หรือเมื่อมีการเสนอให้เลือกใหม่ และได้รับการยอมรับว่าดีกว่าความเชื่อเดิม

5. ความสำคัญในการแต่งกาย

หมายถึง ความเข้าใจร่วมกัน (notional coordinates) ของชาวเข่าที่มีต่อการประดิษฐ์ ออกแบบ ตัดเย็บ และสวมใส่ชุดที่แสดงความเป็นเข่า ซึ่งทั้งนี้รวมถึงประวัติความเป็นมาของพรพรรณเหล่านั้นด้วย

6. โอกาสในการแต่งกาย

หมายถึง สถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมรอบๆ ตัวผู้สวมใส่ ซึ่งจะมีผลทำให้บุคคลที่มีบริบททางวัฒนธรรมต่างกันแต่งกายต่างกัน

7. บริบททางวัฒนธรรม

หมายถึงสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการแต่งกาย อันได้แก่ เพศ วัย เวลา สถานที่ ขอบเขตของวัฒนธรรม และกิจกรรม

8. ชุดแบบคนพื้นราบ

หมายถึง เครื่องแต่งกายแบบสมัยนิยมของคนไทยพื้นราบซึ่งพบเห็นได้ทั่วไป

9. เวลาทำงาน

หมายถึง เวลาที่ชาวเข้าปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้มีรายได้ในการดำรงชีวิต

10. เวลาว่าง

หมายถึง เวลาที่นอกเหนือจากการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการหารายได้

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (case study) โดยมีการเจาะจงชุมชนที่จะทำการศึกษา ดังนั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงใช้วิธีสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม จดบันทึกเป็นสำคัญ ดังมีรายละเอียดของวิธีการศึกษาดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ

1.1 ขั้นตอนแรกของการศึกษาเป็นการทบทวนวรรณกรรม หนังสือ บทความ ตำรา และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการแต่งกาย และเรื่องราวที่เกี่ยวกับชาวเขาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประมวลปัญหาการศึกษา และเป็นแนวทางในการศึกษาภาคสนามต่อไป

1.2 ขั้นที่สองเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยสนาม (ethnographic studies) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาทางมานุษยวิทยาคือ

- การเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (participant observation) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และมีความต่อเนื่อง โดยการเข้าไปอยู่ในชุมชนเพื่อทราบถึงการดำเนินชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และการเข้าร่วมในพิธีกรรมต่างๆ ของชาวเข่า

- การเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์และพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ

การเก็บข้อมูลในส่วนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้แบ่งระยะเวลาในการศึกษาออกเป็น 4 ระยะดังนี้

- ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลทั่วไป และทำความเข้าใจกับชุมชน ระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน 2535

- ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลและสังเกตการณ์โดยทั่วไปเกี่ยวกับการแต่งกาย ระหว่างเดือนธันวาคม 2535-กุมภาพันธ์ 2536

- ระยะที่ 3 เก็บข้อมูลอย่างละเอียดเกี่ยวกับความเชื่อในการแต่งกาย และความสำคัญของเครื่องแต่งกาย ระหว่างเดือนตุลาคม 2536-มกราคม 2537

- ระยะที่ 4 ตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2537

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลในการแต่งกายไม่ใช่ข้อความที่ตรงไปตรงมาทั้งหมด จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์และตีความหมายจากสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในเครื่องแต่งกาย ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการดังนี้คือ

2.1 สอดถามจากชาวเข้าในชุมชน และวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม

2.2 ใช้การสังเกต เพื่อค้นหาความหมายที่แฝงอยู่ในลักษณะของเครื่องแต่งกาย เพราะจากการบอกเล่าไม่เพียงพอ จะต้องสังเกตการกระทำและการนำมาใช้ รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายเหล่านั้นด้วย

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาความสำคัญของเครื่องแต่งกายชิ้นต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการแต่งกาย เพื่อสามารถทราบความหมายที่สมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์โอกาสของการแต่งกายในชีวิตประจำวันของชาวเข้าอย่างน่าเชื่อถือต่อไป

3. การนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัยจะนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- 3.1 สภาพทั่วไปของชุมชนที่ศึกษา
- 3.2 ความเชื่อในการแต่งกายของชาวเข้า
- 3.3 เครื่องแต่งกายกับชีวิตทางสังคม
- 3.4 โอกาสในการแต่งกาย
- 3.5 สรุป และข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 หัวข้อ คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการแต่งกายกับสังคม และที่เกี่ยวกับการแต่งกายของชาวเข้า

1. ความสัมพันธ์ของการแต่งกายกับสังคม

Stone ใน Clothing and Social Relation (1959 : 109-110) กล่าวว่า คนเราควรแต่งกายไปตามสถานการณ์และกิจกรรมที่ทำขณะนั้น กล่าวคือ ผู้ใช้แรงงานและผู้ทำงานในสำนักงานจะแต่งกายด้วยชุดที่คนทั่วไปยอมรับว่า คือ ชุดทำงาน และเขาเหล่านี้จะเปลี่ยนเสื้อผ้าจากชุดทำงานเป็นชุดอยู่บ้าน เพื่อความสะดวกสบายเมื่อกลับถึงบ้าน และเมื่อจะออกบ้านไปซื้อของก็จะเปลี่ยนเป็นชุดไปเที่ยว และเมื่อกลับถึงบ้านก็จะเปลี่ยนเป็น ชุดอยู่บ้านเพื่อที่จะทำงานบ้านต่อไป

Lynes ใน A Surfeit of Honey (1957 : 69) กล่าวว่าจากการสังเกตในแถบชนเมืองที่ทำการเกษตรที่ต้องลงมือทำด้วยตัวเองโดยไม่ใช้เครื่องจักร การแต่งกายจึงต้องให้รัดกุมและคล่องตัว ซึ่งในชุมชนดังกล่าวผู้ทำงานในสำนักงานก็จะแต่งกายเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเสร็จสิ้นจากภารกิจต่างๆ แล้วพวกเขาทั้งหมดกลับแต่งกายให้ดูหรูหรากว่าในเวลาทำงาน

Kinch ใน A Formalized Theory of The Self-Concept (1963 : 481-486) กล่าวว่า เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมีความเกี่ยวข้องกับ ผู้คนโดยตรงต่อการทำให้ผู้สวมใส่เป็นที่ยอมรับในสังคม

2. การแต่งกายของชาวเข่า

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแต่งกายของชาวเข่า พบว่ามีผู้ทำการศึกษาไว้ไม่มากนัก ซึ่งพอสรุปที่ค้นคว้าได้ดังนี้

สุรพงษ์ บุณนาค (2506 : 219-221) กล่าวว่า พวกผู้หญิงเข่าสวมเสื้อคอแหลมรูปตัว V มีบุยสีแดงสดหุ้มอยู่รอบคอเป็นแถบยาวๆ ลงมาตามรูปคอเสื้อ จนบางทีก็ยาวลงมาถึงเอว บนศีรษะโพกผ้าสีดำ ซึ่งมักปักเป็นลวดลายต่างๆ ไว้อย่างสวยงาม พวกผู้ชายใส่เสื้อกางเกงสีดำ ผ่าอกป้ายไปข้างๆ เล็กน้อยคล้ายเสื้อคนจีน มีลวดลายติดอยู่เป็นแถบแคบๆ ตาม

แนวที่ผ่าลงมา และติดกระดุมเงิน แต่ในปัจจุบันพวกผู้ชายมักจะนิยมแต่งกายอย่างชาวเมืองกัน มี แต่พวกผู้หญิงเท่านั้นที่ยังคงรักษาเครื่องแต่งกายประจำเผ่าไว้

ส่วน ชอบ คชอนันต์ (2513 : 5-6) กล่าวถึงการแต่งกายประจำเผ่าของ ชาวเข่าว่า ผู้หญิงชาวเข่ายังคงนิยมโพกศีรษะ เสื้อผู้หญิงมีลักษณะเป็นเสื้อคลุมสีดำยาวถึงข้อเท้า ผ่าหน้าตลอด ติดไหมพรมสีแดงที่อกเสื้อรอบคอกลงมาถึงหน้าท้อง ผ่าด้านข้างทั้ง 2 ตั้งแต่เอวลงไป ทำให้ส่วนชายเสื้อด้านล่างตั้งแต่เอวลงมามีลักษณะเป็น 3 แฉก คือ แผ่นหน้า 2 แฉก และ แผ่นหลังผืนใหญ่ 1 แฉก เวลาสวมชายผ่าด้านหน้าทั้ง 2 แฉกจะไขว้กัน และพันรอบเอวไปผูก เจริญด้านหลัง ส่วนแผ่นหลังปล่อยยาวไว้รอนึ่งกันกางเกงเปื้อนได้ ส่วนผู้ชายนั้นชุดประจำเผ่า ประกอบด้วยกางเกงสีดำคล้ายกางเกงจีน สวมเสื้อดำ (นิยมผ้าแพร) ออกไขว้แบบคนจีน ติด กระดุมที่คอและรักแร้เป็นแนวยาวลงไปถึงปลายขอบเสื้อ เสื้อจะตัวยาวคลุมเอว ปัจจุบันผู้ชายมัก ไม่แต่งกายด้วยชุดประจำเผ่า แต่นิยมแต่งแบบคนไทย สำหรับผู้หญิงยังคงรักษาแบบดั้งเดิมอยู่

และ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ (2519 : 44-45) บันทึกไว้ว่า ลักษณะการแต่งกายของพวกเข่าที่อยู่ในประเทศไทยนั้น คือ ผู้หญิงจะทำ ผมหักด้วยซี่ผึ้งจนเหนียวเหนอะหนะ และพันด้วยผ้าสีแดง มีขนาดกว้างยาวประมาณ 12x15 นิ้ว แล้วพันทับด้วยผ้าสีดำ ซึ่งมีขนาดกว้างประมาณ 90 ซม. และยาว 4-5 เมตรเศษ ปักปลายทั้ง 2 ข้างด้วยลวดลายดอกดงงาม เสื้อผู้หญิงมีลักษณะเป็นเสื้อคลุมคอแหลมรูปตัว V สีดำ ยาวถึงข้อ เท้า ผ่าด้านหน้าตลอด ติดไหมพรมสีแดงที่อกเสื้อ รอบคอกลงมาถึงหน้าท้อง ผ่าด้านข้างทั้ง 2 ข้างตั้งแต่เอวลงไป ทำให้ส่วนชายเสื้อด้านล่างตั้งแต่เอวลงไปมีลักษณะเป็น 3 แฉกคือ แผ่น หน้า 2 แฉก และแผ่นหลังผืนใหญ่ 1 แผ่น เวลาสวมชายผ่าด้านหน้าทั้ง 2 แฉก จะไขว้กันและ พันรอบเอวไปผูกเจริญด้านหลัง ส่วนแผ่นหลังปล่อยไว้ปิดกันรอนึ่งกันกางเกงเปื้อนได้ ออก เสื้อกั๊กติดกันด้วยแผ่นเงินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดเท่าหัวเข็มขัดผู้ชายตั้งแต่อกลงมาถึงเอวประมาณ 7-8 อัน ผู้หญิงเข่านุ่งกางเกงทำด้วยผ้าสีดำเป็นผ้าเนื้อหยาบมีชายในตลาดบางแห่งของภาคเหนือ ไม่รู้จักทอผ้าใช้เอง ด้านหน้าทั้ง 2 ของกางเกงจะปักด้วยลายดอก ซึ่งการปักนี้เป็นการปักแบบ ประกวดฝีมือกันทีเดียว เพราะพวกผู้ชายเข่าบางคนจะเลือกเมียโดยอาศัยดูจากฝีมือการปักนี้

ผู้ชายนุ่งกางเกงสีดำคล้ายกางเกงจีน สวมเสื้อดำผ่าอกไขว้ไปข้างๆ เล็กน้อยแบบเสื้อคนจีน มี ลวดลายติดอยู่เป็นแถบแคบๆ ตามแนวที่ผ่าลงมา ติดกระดุมเงินซึ่งเป็นลูกกลมๆ ที่คอ และรักแร้ เป็นแนวลงไปกับเอว เสื้อยาวคลุมเอว เครื่องแต่งกายตามประเพณีเข้านี้ พวกผู้หญิงส่วนใหญ่ยังคงรักษาแบบดั้งเดิมอยู่ แต่ก็มีบ้างที่หันมานุ่งผ้าถุงแบบคนไทย แต่สวมเสื้อเข้า ส่วนผู้ชายนั้น ปัจจุบันมักนิยมแต่งแบบคนไทยเป็นส่วนมาก

แต่ สุจิตรา ประยูรพิทักษ์ (2520 : 201-205) กล่าวว่า การแต่งกายของผู้หญิงชาวเขาที่บ้านผาเดื่อ อ.แม่จัน จ. เชียงราย ไม่ได้มีการแต่งกายตามแบบวัฒนธรรมประเพณีเดิม ทั้งนี้เพราะเครื่องแต่งกายแบบเขามีราคาแพงการตัดเย็บปักถักต้องใช้เวลาอันยาวนาน และการแต่งกายเช่นนั้นทำให้ไปไหนมาไหนได้ไม่คล่องแคล่วเมื่ออยู่ในที่ราบ เพราะอากาศร้อนกว่าบนดอย ยกเว้นเมื่อเวลาไปงานสำคัญ ที่มีการเลี้ยงแขกเป็นจำนวนมากหรือไปเยี่ยมญาติที่หมู่บ้านอื่นเท่านั้น ผู้หญิงเข้างจึงไม่ใช้ผ้ามัดเอว แต่จะใช้ชายเสื้อด้านหน้า 2 แฉกมัดเอวแทน และไม่สวมกางเกงแบบเข้า แต่จะสวมผ้าถุงแบบคนไทยพื้นราบ เมื่อไปทำงานในไร่ถ้าอากาศร้อนมากผู้หญิงเขาจะเปลี่ยนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายแบบเข้ามาเป็นชุดแบบคนพื้นราบทั้งหมด จะเหลือไว้ก็เพียงผ้าโพกศีรษะอย่างเดียว แต่เมื่อจะกลับเข้าสู่หมู่บ้านก็จะสวมเสื้อแบบเข้าทับลงไปอีกชั้นหนึ่ง ผู้หญิงเขาแทบทั้งหมดในหมู่บ้านผาเดื่อจะมีเสื้อ และผ้าถุงแบบคนไทยพื้นราบไว้ใช้คอยผลัดเปลี่ยนกับกางเกงแบบเข้าเสมอส่วนเสื้อแบบคนไทยนั้น จะสวมไว้ข้างในแล้วใช้เสื้อแบบเข้าสวมทับเมื่อเวลาอากาศหนาว แต่สำหรับครอบครัวที่ยากจนบางครอบครัว ผู้หญิงเขาจะมีเฉพาะผ้าถุงแบบคนไทยโดยไม่มีกางเกงแบบเข้าสวมเลย เพราะได้นำออกขายเป็นสินค้าจนหมดแล้ว ถ้าผู้หญิงเขามีฐานะหรือความจำเป็นที่จะต้องไปในเมือง เธอจะแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่าเกือบครบชุดจะไม่มีก็เพียงผ้าพันเอว และเครื่องประดับเท่านั้น ผู้หญิงเขาไม่ยอมสวมผ้าถุงลงมาในเมืองเป็นอันขาด เพราะการทำเช่นนั้นแสดงให้เห็นว่าตัวเองเป็นคนเกียจคร้านและยากจนที่ไม่มี หรือไม่ยอมแม้แต่จะปกกางเกงของตน ซึ่งเขาถือว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่อับอายขายหน้ามาก ส่วนผู้ชายเขานั้นปกติแล้วเขาจะไม่สวมเสื้อผ้าแบบชาวเขาครบชุด โดยมากเขาจะสวมกางเกงแบบเข้าเท่านั้น ส่วนเสื้อก็จะสวมเสื้อแบบคนไทย และไม่ว่าในโอกาสใดๆ เขาก็จะสวมเช่นนี้เรื่อยไปไม่ว่าจะ

ไปไหนๆ ชายเข้าทุกคนจะมีกางเกงแบบคนไทยสวมผลัดเปลี่ยนกับกางเกงแบบเข้า

Cohen (1983 : 1-2) กล่าวถึง การแต่งกายของชาวเข้าในประเทศไทย ปัจจุบันที่มีการผสมผสานระหว่างแบบดั้งเดิมกับแบบสมัยนิยมทั้งนี้เป็นเพราะกระแสอิทธิพลของการค้า และการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของเครื่องแต่งกายเหล่านี้ได้แพร่หลายเข้าไปในชุมชนของชาวเข้าอันเนื่องมาจากการติดต่อกับคนไทยพื้นราบ ซึ่งเริ่มจากเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของงานหัตถกรรมผ้าปักที่ชาวเข้าได้มีการสืบทอดมานานนับศตวรรษ สู่รูปแบบความต้องการของตลาดเป็นผลพลอยให้การแต่งกายของชาวเข้ามีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย

พอลและอีแวน ลูวิส (2528 : 138-145) บรรยายถึงชุดประจำเผ่าดั้งเดิมของชาวเข้าว่า เครื่องแต่งกายสตรีประจำเผ่าประกอบด้วยกางเกงขาก๊วยซึ่งพราวไปด้วยลายปักประดับ เสื้อคลุมตัวยาวถึงข้อเท้า ผ้าคาดเอวและผ้าโพกศีรษะ ทั้งหมดนี้ตัดเย็บด้วยผ้าฝ้ายพื้นสีดำนในโอกาสพิเศษ เช่น งานมงคลสมรส สตรีเข้ามักมีชิ้นพิเศษเพิ่มมาเช่น ผ้าคาดอก ส่วนเครื่องแต่งกายบุรุษประกอบด้วยเสื้อตัวยาวหลวมคอกลม ขึ้นหน้าห่ออกอ้อมไปติดกระดุมลูกตุ้มเงินเป็นแถวทางด้านขวาของร่าง สวมกับกางเกงขาก๊วย ทั้งเสื้อและกางเกงตัดเย็บด้วยผ้าฝ้ายย้อมสีดำ คนรุ่นเก่ายังสวมเสื้อกำมะหยี่ในงานพิธี เสื้อของคนหนุ่มจะมีการปักและประดับริมผ้าด้วยผ้ากิ้นสลับลีลาว คำแดงหรือปะผ้าลวดลายงดงามเป็นกระเป่า แต่ยิ่งอายุมากขึ้นเสื้อผ้าของชายเข้าก็จะลดสีสันทันทุกที่จนเรียบสนิทในวัยชรา เสื้อชั้นดีจะประดับริมด้วยเป็ยแทรกดินเงิน บุรุษเข้าใช้ผ้าโพกศีรษะในงานพิธีเท่านั้น แต่ปัจจุบันเราจะพบชายเข้าแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่าน้อยมาก เพราะพวกเขาได้หันไปแต่งกายแบบชาวเมืองมากขึ้นโดยเฉพาะบุรุษ และเด็กหนุ่มสาวรุ่นใหม่

ธีระพันธุ์ ล.ทองคำ (2531 : 3-4) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างในภาษาเข้าของแต่ละชุมชนว่ามีสำเนียงที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งนอกจากนั้น การแต่งกายก็ยังเป็นอีกส่วนหนึ่งที่แสดงถึงความแตกต่างของชาวเข้าในแต่ละชุมชนแต่ละกลุ่มอีกด้วย แต่ปัจจุบันการแต่งกายในแต่ละกลุ่มโดยมากจะเป็นแบบชาวพื้นราบหมดแล้ว ทำให้ยากต่อการสังเกต นอกจากจะได้ยินสำเนียงการพูดของพวกเขาเราจึงจะทราบได้ว่าเขาเป็นชาวเข้าจากที่ใด

มงคล จันทร์บำรุง (2534 : 87-89) กล่าวถึง ลักษณะการแต่งกายของเข้า

ในประเทศไทย โดยเฉพาะในกลุ่มสตรีว่า ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากมาย ซึ่งเนื่องมาจากการอพยพย้ายถิ่น ตลาดภายนอกชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมชาวเขา การส่งเสริมงานหัตถกรรมชาวเขา การท่องเที่ยวในหมู่บ้านชาวเขา และการเปลี่ยนแปลงตามสมัยนิยม แต่พวกเขายังคงรักษาการแต่งกายประจำเผ่าไว้ได้ เพราะความภาคภูมิใจในเผ่าพันธุ์ ดังนั้นในงานพิธีสำคัญของหมู่บ้านจึงยังมีการแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่าเช่นเดิม

และจากข้อมูลการแต่งกายของชาวเข่าในหน้าที่ 14-18 จะได้นำไปวิเคราะห์ความสำคัญในบทที่ 4 ต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทของความเชื่อ และความสำคัญของเครื่องแต่งกายที่มีต่อการแต่งกายด้วยชุดที่แสดงความเป็นเข้า
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงแต่งกายของชาวเข่า
3. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ที่สนใจการแต่งกายในด้านต่างๆ ต่อไป